

نقد و بررسی نظریه تطور تاریخی تشیع

روز نامه خراسان- ۸۷/۰۳/۰۹

نشست علمی نقد و بررسی تطور تاریخی تشیع به همت مجمع عالی حکمت اسلامی در مدرسه عالی امام خمینی(ره) قم برگزار شد.

به گزارش رسا، میزگرد علمی نقد و بررسی تطور تاریخی تشیع با رویکرد **نقد کتاب «مکتب در فرآیند تکامل»**، نوشته **حجت الاسلام سید حسین مدرسی**، به همت مجمع عالی حکمت اسلامی و با همکاری گروه فلسفه و کلام مدرسه عالی امام خمینی(ره) قم، در تالار قدس این مدرسه برگزار شد.

در این نشست، که با استقبال تعداد زیادی از علاقه مندان روبه رو شده بود، ابتدا حجت الاسلام محمد تقی سبحانی، عضو هیئت امنای دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، در سخنانی به نقد مبانی روش شناختی این کتاب پرداخت.

وی گفت: آن چه در کتاب «مکتب در فرآیند تکامل» آمده، پیشینه بسیار طولانی ای دارد که می توان ردپای آن را در قرون اولیه اسلام نیز پیدا کرد و این کتاب در واقع بازخوانی آن نظریات است.

حجت الاسلام سبحانی با بیان این که نویسنده کتاب، مدعی پرداختن به تاریخ تفکر یا تاریخ کلام است نه کلام، گفت: اما این کتاب عملاً در موارد بسیاری از تاریخ تفکر به نقد تفکر منحرف شده و برخی از اعتقادات را به استناد این که جزو اعتقادات رهبران اولیه تشیع نبوده است، باطل شمرده است.

وی در ادامه افزود: برای مثال این که اندیشه علم غیب امام از سوی امامان شیعه مطرح نشده و بعدها به وجود آمده است، دلیل بطلان آن نیست و می توان گفت؛ شاید زمینه طرح آن نبوده است و انمه (ع) تقیه کرده اند.

این استاد حوزه و دانشگاه استفاده از واژه های تعریف نشده و مبهم مثل «جامعه شیعه» و استنادات ناقص را از ایرادات دیگر کتاب برشمرد و اظهار داشت: وی گاهی به روایتی از یک کتاب استناد می کند، در حالی که در همان صفحه یا در همان کتاب روایتی متناقض با روایت نقل شده وجود دارد؛ ولی ایشان توجهی به آن نکرده است.

وی ادامه داد: در این کتاب روش مشخصی برای استناد به روایات و نظریات وجود ندارد و در موارد بسیاری مولف به برخی آراء، تنها آن جایی که موافق با نظر خود او است، تمسک می کند و به نظریه های دیگر کاری ندارد.

در ادامه این نشست حجت الاسلام والمسلمین یوسفی غروی، استاد حوزه علمیه قم، سخنان خود را با موضوع نقد روش شناسی کتاب از منظر تاریخی این گونه آغاز کرد که عنوان کتاب، بررسی سه قرن نخستین به وجود آمدن تشیع است؛ ولی نویسنده در مواردی از این چارچوب خارج می شود و به عصر غیبت و زمان های دیگر می پردازد.

وی سپس نظریه تکامل عصمت را از جمله اشتباهات نویسنده که آن را مربوط به هشام بن حکم می داند، برشمرد و افزود: این در حالی است که شواهد فراوانی داریم مبنی بر این که عقیده عصمت با عناوینی مثل طهارت انمه (ع)، ریشه در زمان های پیش از هشام بن حکم دارد.

حجت الاسلام والمسلمین یوسفی غروی عقیده بداء، دریافت خمس و دوازده گانه بودن امامان شیعه را از موارد دیگری خواند که نویسنده کتاب «مکتب در فرآیند تکامل» ابتدا درباره این اعتقادات، نظریه ای را اتخاذ کرده و سپس شواهدی به نفع آن آورده است.

حجت الاسلام سید کاظم طباطبایی، دیگر استاد حوزه علمیه قم، سخنران بعدی این نشست بود که به اشکالات کتاب در استناد به برخی از احادیث و عدم استناد به احادیث دیگر توجه کرد.

وی تشکیک در اعتبار کتاب های حدیثی اولیه مثل «کتاب سلیم بن قیس الهمالی» و «بصائر الدرجات» را از جمله مواردی دانست که به بحث آسیب زده و باعث شده است نویسنده در ادامه و در استناد به همین کتاب ها دچار تناقض در رفتار شود.

حجت الاسلام طباطبایی ادامه داد: برای مثال اگر روایتی درباره دوازده نفر بودن امامان شیعه در کتاب سلیم وجود دارد، مدرسی آن را جعلی می خواند؛ ولی اگر روایت دیگری در تایید نظر خودش در همان کتاب باشد، به آن تمسک می کند و این ناقص نظر وی در نامعتبر بودن آن کتاب است.

وی تحمیل پیش فرض ها و تمایلات شخصی نویسنده بر روایات را اشکال مهم روشی نویسنده «مکتب در فرآیند تکامل» خواند که در نتیجه آن او هر روایتی را که موید نظرش نبوده، به غالیان نسبت داده است.

استاد حوزه علمیه قم نقل ناقض و گزینشی برخی روایات را از جمله ایرادهای دیگر این کتاب عنوان کرد و اظهار داشت: نویسنده در مباحثی که اهمیت کمتری دارد، اسناد مدعی خود را آورده است؛ ولی در موارد مهمی مثل ادعای گرایش اکثریت شیعیان به عبدا...بن افضح، هیچ سندی ارائه نکرده است.

در ادامه این نشست حجت الاسلام سبحانی به «اوصاف بشری و فوق بشری امامان»، که نویسنده اعتقاد به آن را به شیعیان نسبت داده است، پرداخت و تصریح کرد: وی برخی از این صفات را از ساخته های غالبان برشمرده و ادعا کرده است کسانی که جامع های روایی مثل «کافی» را نوشته اند نیز توجهی به جعلی بودن روایات غالبان نکرده اند و آن ها را معتبر شمرده اند.

وی ابراز داشت: نویسنده دو صفت علم الهی و مفترض الطاعه بودن ائمه (ع) را می پذیرد و بر این نکته صحنه می گذارد که براین اساس، ائمه (ع) مصادر تشریح شیعه بوده اند و این اعتقادات دچار تطور تاریخی نشده اند.

این استاد حوزه و دانشگاه ادامه داد: مدرس (نویسنده کتاب) اما در ادامه، عقیده عصمت را به صراحت بر ساخته یکی از اصحاب امام صادق (ع)، یعنی هشام بن حکم دانسته که برای به دست آوردن مرجعیت سیاسی برای ائمه (ع) صورت گرفته است.

وی این سخن را از عجیب ترین ادعاهای نویسنده کتاب ارزیابی کرد که به عقیده اش هر کسی با تاریخ آشنایی داشته باشد، نادرست بودن آن را تایید می کند.

حجت الاسلام سبحانی در ادامه به کتاب های معتبری چون «غارات» ثقفی، «تاریخ یعقوبی» و «کنز العمال» استناد کرد که اتفاقاً از منابع اهل سنت هستند و بر صفات ائمه (ع) از جمله عصمت پافشاری می کنند.

وی همچنین با اشاره به نظر مولف کتاب درباره این که مرجعیت سیاسی برای ائمه (ع) بعدها و باتوجه به شرایط آن روز مطرح شده است، خاطرنشان کرد: مراجعه به تاریخ ثابت می کند که در هیچ دوره ای نگاه به امامان شیعه به عنوان رهبر و عنصر سیاسی در جامعه مسلمانان؛ حتی از سوی حکومت های وقت نیز قطع نشده و چیز بدیعی نبوده است.

استاد حوزه و دانشگاه این نظر نویسنده را هم که امامت سیاسی امام جواد (ع) به خاطر کم سن و سال بودن ایشان مطرح نشد و شیعیان تنها به مرجعیت مذهبی ایشان اکتفا کردند، گفت: این چه اندیشه ای است که ما یک کودک نه ساله را دارای علم لدنی، مفسر قرآن و رهبر مذهبی جامعه بدانیم؛ ولی رهبری سیاسی وی را ناممکن بشماریم.

حجت الاسلام طباطبایی هم به موضوع احادیث دوازده امام از نگاه کتاب «مکتب در فرآیند تکامل» پرداخت و بیان داشت: اعتقاد مدرس این است که شیعیان انتظار داشتند سلسله امامان تا قیامت ادامه داشته باشد؛ از این رو احادیث دوازده امام، نخستین بار پس از غیبت صغریا و از سوی مرحوم نعمانی مورد توجه قرار گرفت و در کتاب های حدیثی قرن های دوم و سوم سخنی از این اعتقاد به میان نیامده است. وی با بیان این که براساس فهرست های تاریخی در حدود سه هزار کتاب و رساله روایی در قرون اولیه اسلامی نوشته شده و در حال حاضر تنها نه کتاب در دسترس ما است، تاکید کرد: تنها با استناد به این نه کتاب، که برخی از آن ها هم به طور ناقص به دست ما رسیده است، نمی توان ادعا کرد احادیث مربوط به دوازده امام در کتاب های روایی اولیه نبوده است.

حجت الاسلام طباطبایی با تصریح بر این که اگر در مباحث حدیثی، درباره یک موضوعی دو سه روایت از یک شخص وجود داشته باشد، نشان می دهد که آن شخص یا کتابی و یا بانی درباره آن موضوع در یکی از کتاب هایش داشته، خاطرنشان کرد: وجود دوازده حدیث درباره دوازده گانه بودن امامان از محمد بن یحیی العطار در کتاب «کافی» نشان می دهد که ادعای نویسنده درست نیست و این روایات در کتاب محمد بن یحیی هم وجود داشته است.

این استاد حوزه و دانشگاه در ادامه روایات منقول از علی بن ابراهیم و برقی را نیز نشان دهنده قدمت این روایات و بطلان جدید بودن آن دانست. حجت الاسلام والمسلمین یوسفی غروی نیز بسیاری از مواردی را که نویسنده کتاب با عنوان تکامل عقیده و مذهب مطرح کرده است، در واقع تکامل شیعیان در دفاع از آن عقیده و مذهب بوده است، نه تکامل خود عقیده و مذهب.

حجت الاسلام عباسی، دبیر علمی نشست هم با اشاره به مباحث جدیدی که مثلاً شهید مطهری مطرح کرده است، تصریح کرد: بسیاری از مطالب با تحقق شرایط جدید مطرح می شوند؛ اما لازمه طرح آن ها وجود یک ریشه اعتقادی در گذشته است.

وی ادامه داد: از این رو تعداد زیادی از موضوعات مطرح شده در این کتاب که ادعا شده جدید است، در واقع ریشه تاریخی دارد، هر چند تازگی داشته باشد.

در ادامه حجت الاسلام سبحانی نیز یکی دیگر از ایرادات کتاب را طرح مبهم موضوع صفات فوق بشری عنوان کرد و اظهار داشت: ایشان در هیچ جا نگفته اند که چرا مثلاً جواز اظهار معجزه، علم غیب و شنیدن صدای زائر برای امامان (ع)، صفات فوق بشری محسوب می شوند.

وی با اشاره به کرامت اصف برخیا و معجزات بسیاری که برای انبیای الهی در قرآن ذکر شده است، افزود: اعتقاد به الوهیت و نقش ائمه (ع) در خلق و روزی دادن انسان ها صفات فوق بشری است و به غلات برمی گردد؛ اما صفات دیگر به هیچ روی فوق بشری نیستند.

استاد حوزه و دانشگاه در پایان استناد نویسنده به «رجال کشی» و داستان «عبدا...بن ابی یغفور» با «معنی ابن خنیس» نیز خاطرنشان کرد: ایشان بر این باور است که امام صادق (ع) اعتقاد «ابن ابی یغفور» مبنی بر علمای ابرار بودن امامان را تایید می کند و اعتقاد «ابن خنیس» را درباره نبی بودن ائمه (ع) به شدت رد می کند؛ در حالی که با رجوع به رجال کشی روشن می شود که امام (ع) تنها گفته اند: من از کسی که ما را نبی بداند، برانت می جویم.

مقام والای فاطمه (س) از منظر معصومین (ع)

تهران-خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا): فاطمه زهرا علیها السلام دختر پیامبر اکرم، سیمای پرفروغ ایمان، نمونه روشن تقوا و اسوه تمام عیار زن مسلمان است. در فضیلت آن بانوی بزرگوار نویسندگان مذاهب اسلامی روایت ها آورده اند که هر یک بیانگر گوشه ای از عظمت روحی آن نورمبین و گوهر ثمین است و منظر معصومین (ع) حکایت از کرامت و عظمت والای این بانوی دو عالم دارد.

***حضرت فاطمه زهرا (س) از نگاه امام علی(ع) در آخرین لحظات عمر مبارک :

حضرت فاطمه و صایای خویش را به همسرشان می نمودند که «ای پسرعمو! تو هرگز مرا در دوران زندگی دروغگو و خانن نیافتی و هرگز با فرمانت مخالفت نکردم.» علی (ع) که شاهد درگذشت تنها یاور و تسلی بخش خود است، می فرماید: «پناه به خدا! تو داناتر و پرهیزگارتر و گرامی تر و نیکوتر از آنی که من به جهت مخالفت کردنت با خود، تو را نکوهش کنم. دوری از تو و احساس فراق بر من گران خواهد بود ولی گریزی از آن نیست. به خدا سوگند! با رفتنت مصیبت رسول خدا صلی الله علیه و آله را بر من تازه کردی. انالله و انا الیه راجعون''.

دقت در کلام علی علیه السلام در این لحظات شدت علاقه و احترامش را به فاطمه علیها السلام می رساند. در نگاه امام علی علیه السلام فاطمه در چنان مرتبه والایی از زهد، خداترسی و عمل به احکام الهی قرار دارد که تصور مخالفت او با همسرش ممکن نیست.

در مطالبی که به ایشان منسوب است، می فرماید: «من به فاطمه و فرزندانش مباحثات می کنم! آن گاه به رسول خدا صلی الله علیه و آله افتخار می کنم در آن هنگام که فاطمه را به همسری من در آورد.»

شخصیت والایی چون حضرت علی علیه السلام به همسری بانوی جهان افتخار می کند و همسری با او را ملاک برتری خود و شایستگی اش بر رهبری اسلام می داند.

***فاطمه (س) از نگاه امام حسن مجتبی علیه السلام :

امام حسن (ع) در موارد بسیاری از مادرشان سخن گفته اند. من جمله: «شبی دیدم مادرم در محراب به نماز ایستاده است و تا طلوع خورشید مشغول رکوع و سجود بود و شنیدم برای یکایک مردان و زنان دعا می کرد و آنان را نام می برد ولی برای

خود چیزی نخواست. عرض کردم: مادر! چرا همان گونه که برای دیگران دعا می‌کنی، برای خود دعا نمی‌کنی؟ فرمود: فرزندان! اول همسایه بعد از آن خانه.»

***فاطمه (س) از نگاه امام حسین علیه السلام:
در روز عاشورا، در آن هنگام که لشکر دشمن، امام حسین علیه السلام را احاطه کرد ضمن خطبه مفصلی فرمودند: «مرا بین کشته شدن و ذلت مخیر کرده‌اند و من هرگز تن به پستی نمی‌دهم. خدا و رسول مرا از چنین کاری باز می‌دارند. همچنین نیاکان پاک و دامن‌های مطهر و پاکیزه اجازه چنین پذیرشی را به من نمی‌دهند.»
در یک کلام، امام حسین علیه السلام دلیل پایمردی و مقاومت‌خویش را تربیت الهی فاطمه علیها السلام می‌داند.

***فاطمه (س) از نگاه امام محمدباقر علیه السلام:
امام باقر علیه السلام به جابر روایت کردند که: «چون قیامت‌شود، جبرئیل ندا می‌دهد: ... ای اهل محشر! امروز من کرامت را برای محمد و علی و حسن و حسین و فاطمه علیهم السلام قرار دادم. سرها را پایین بیاندازید و چشمها را فرو ببندید، چون فاطمه می‌خواهد به بهشت‌برود. سپس جبرئیل ناقه‌ای بهشتی می‌آورد و آن حضرت را به بهشت می‌برد و لیکن ایشان وقتی نزدیک بهشت می‌رسد درنگ می‌کند. خداوند می‌فرماید: درنگ شما برای چیست؟
فاطمه می‌گوید: پروردگارا! دوست دارم در چنین روزی مقام شناخته شود. خداوند می‌فرماید: ای دختر حبیبم! برگرد و نظر افکن و هرکس را که دوستی تو یا دوستی یکی از فرزندان تو در دلش باشد، او را گرفته و وارد بهشت کن.»

***فاطمه (س) از نگاه امام جعفر صادق علیه السلام:
مرحوم مجلسی در ضمن روایتی از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند: «فاطمه، صدیقه کبری است. محور حرکت انسان‌های گذشته، معرفت و شناخت حضرت فاطمه بوده است.»
سید هاشم بحرانی روایت دیگری از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که: «نبوت هیچ پیامبری تکمیل نشد مگر این که به فضیلت آن حضرت اقرار نموده، محبت او را دارا باشد.» امام صادق علیه السلام می‌فرماید: هرکس فاطمه را آن گونه که سزاوار است، بشناسد، «لیلة‌القدر» را درک کرده است.»

***فاطمه (س) از نگاه امام موسی کاظم علیه السلام:
امام موسی کاظم علیه السلام می‌فرماید: «همانا فاطمه، صدیقه و شهیده است.» سلیمان جعفر می‌گوید: از امام موسی کاظم علیه السلام شنیدم که فرمودند: «در خانه‌ای که اسم محمد یا علی، حسن، حسین و فاطمه باشد، فقر و تنگدستی وارد نخواهد شد.»

***فاطمه (س) از نگاه امام رضا علیه السلام:
امام رضا علیه السلام از اجداد گرامیش نقل می‌کند که پیامبر (ص) به علی (ع) فرمودند: سه فضیلت‌به تو داده شد که به من داده نشده است. علی علیه السلام عرض کرد: چه چیزهایی به من داده شده است؟ فرمود: تو پدر زنی چون من داری که من چنین پدر زنی ندارم، همسری چون فاطمه به تو داده شده که به من داده نشده است، حسن و حسین به تو داده شده که به من داده نشده است.»
امام رضا علیه السلام از پدران بزرگوار خود از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل می‌کند که پس از ازدواج علی و فاطمه علیهما السلام خداوند عزوجل فرمودند: «اگر علی علیه السلام را نمی‌آفریدم برای دخترت فاطمه همتا و همسری در روی زمین یافت نمی‌شد.»

***فاطمه (س) از نگاه امام جواد علیه السلام:
زکریا بن آدم نقل می‌کند: «در محضر امام رضا علیه السلام بودم که امام جواد علیه السلام در حالی که بیش از چهار سال از عمرش نگذشته بود، وارد شد. وقتی نشست دستش را روی زمین قرار داد و سر به آسمان بلند نمود و مدتی طولانی به فکر فرو رفت. امام رضا علیه السلام فرمود: جانم فدایت! چرا این چنین در اندیشه‌ای؟ پاسخ داد: به جهت‌ستم‌هایی که نسبت‌به مادرم فاطمه علیها السلام انجام دادند.»

***فاطمه (س) از نگاه امام هادی علیه السلام:
آن حضرت در مورد علت نامگذاری حضرت صدیقه طاهره علیها السلام به «فاطمه»، از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل می‌کند: «دخترم فاطمه را بدان جهت نامیدند که خداوند عزوجل او و دوستانش را از آتش جهنم به دور نگه می‌دارد.»

***فاطمه (س) از نگاه امام مهدی (عج):

حضرت بقیة الله (عج) فرمودند: «دختر رسول خدا فاطمه علیها السلام برای من سرمشق و الگوی نیکویی است.» امام مهدی علیه السلام که با ظهور خویش عالم را متحول می‌سازد، حضرت فاطمه علیها السلام را الگوی عملی و حکومتی خویش می‌شمرد و این، حکایت از مقام عظمای بانوی عالم، حضرت زهرا علیها السلام دارد.

منابع :

- فاطمة الزهراء من المهد الى اللحد، ص ۶۰۹ و ۶۱۰؛ روضة الواعظین، ص ۱۵۱.
- نهج البلاغه، نامه ۲۸.
- دیوان امام علی ابن ابی طالب (ع)، محمد عبدالرحمن عوض، ص ۶۵.
- بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۸۱ و ۸۲، حدیث ۳ / ج ۴۵، ص ۹ / ج ۴۳، ص ۱۲۳، حدیث ۳۱
- عوالم العلوم، ۱۷۸۰/۲/۱۱ و ۱۷۷۹.
- بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۶۴.
- مدینة المعاجز به نقل: فاطمة الزهراء بهجة القلب المصطفى، ص ۸۶.
- بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۶۵، حدیث ۵۸۰.
- مرآة العقول، ج ۵
- اصول کافی، ج ۴، ص ۳۱۴،
- بحار الانوار، ج ۵۰، ص ۵۹.
- لسان المیزان، ج ۳، ص ۳۴۶.
- بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۸۰.
- ۱۵۸۱ / گروه گزارش ایرنا

برکات وجود امام عصر(ع) در عصر غیبت

مهدی سلطانی رناتی

منبع : سایت رجاء نیوز

- اگر امام، پیشوای مردم است باید ظاهر باشد. بر وجود امام ناپیدا چه فایده‌ای می‌توان یافت؟

- امامی که صدها سال است، غایب است، نه دین را ترویج می‌کند، نه مشکلات جامعه را حل می‌نماید، نه پاسخ مخالفان را می‌دهد، نه امر به معروف و نهی از منکر می‌کند، نه از مظلومی حمایت می‌کند و نه حدود و احکام الهی را جاری می‌سازد، بود و نبودش با هم چه تفاوتی دارند؟

از زمانی که امام عصر(ع) از دیده‌ها پنهان شده و در پس پرده غیبت زندگی خود را شروع کرده است، انبوهی از پرسش‌ها، پیرامون مسائل غیبت مطرح شده است که بسیاری از آنها از یک پیشینه دیرینه‌ای برخوردار است، به گونه‌ای که بسیاری از این سؤال‌ها در نوشته‌های نویسندگان کتاب‌های مربوط به امام زمان(ع) در قرن چهارم و پنجم اسلامی مطرح گردیده و علما پاسخ‌های مناسبی به آن داده‌اند.

از جمله پرسش‌های رایج درباره امام زمان(ع) (این است که:

-به فرض قبول امامی که فرزندان بلافصل امام عسکری(ع) است چه خاصیتی بر وجود ایشان مترتب است؟

- اگر امام، پیشوای مردم است باید ظاهر باشد. بر وجود امام ناپیدا چه فایده‌ای می‌توان یافت؟

- امامی که صدها سال است، غایب است، نه دین را ترویج می‌کند، نه مشکلات جامعه را حل می‌نماید، نه پاسخ مخالفان را می‌دهد، نه امر به معروف و نهی از منکر می‌کند، نه از مظلومی حمایت می‌کند و نه حدود و احکام الهی را جاری می‌سازد، بود و نبودش با هم چه تفاوتی دارند؟

در دوران غیبت که آن جمال الهی از دیدگان ما ناپیداست نحوه استفاده ما از آن حضرت چگونه است؟
پیش از پاسخ‌گویی به این پرسش‌ها ذکر نکاتی چند در این باره ضروری است:

1. ظاهراً این اشکالات از زبان کسانی مطرح می‌گردد که در واقع نه امام را شناخته‌اند و نه به معنای حقیقی امامت پی برده‌اند. و امام را مانند رهبری عادی که کارش مسئله‌گویی و حداکثر، اجرای حدود و احکام است می‌دانند، در حالی که مقام امامت و ولایت به مراتب از این مقامات ظاهری شامخ‌تر و والاتر است و باید دانست که مفهوم غایب بودن امام مهدی(ع) این نیست که وجودی نامرئی دارد و به یک وجود پنداری شبیه‌تر است، بلکه او نیز از یک زندگی طبیعی عینی خارجی برخوردار است و تنها استثنایی که در زندگی او وجود دارد، عمر طولانی اوست و الا آن وجود نازنین، در جامعه انسانی به‌طور ناشناس زندگی می‌کند.

2. باید گفت، اگر چه حضور شخصی امام غایب در بین مردم سبب می‌شود که مسلمانان از برکات بیشتر و در سطح وسیع‌تری

بهره‌مند شوند، ولی این چنین نیست که اگر شخص امام غایب بود هیچ‌گونه فایده و ثمره‌ای برای امت اسلام و مردم نداشته باشد، بلکه مردم را تحت نفوذ شخصیتی خود می‌گیرد زیرا آثار امام که بقیة‌الله در زمین است، بر دو قسم می‌باشد:

1. آثار حضور؛

2. آثار ظهور؛

و غیبت امام به معنای عدم ظهور اوست، نه عدم حضور ۱.

3. مسئله فوائد وجودی امام غایب از طرق ذیل قابل بررسی و محل بحث است:

1. از طریق محاسبات اجتماعی؛

2. از طریق قرآن و نهج‌البلاغه؛

3. از طریق روایات متعدد معصومین (ع).

تا هر فردی به فراخور فکر خود، یکی از این طرق یا هر سه را بپذیرد؛ به‌گونه‌ای که شخص غیر معتقد، به اصالت قرآن و نهج‌البلاغه، از طریق اول می‌تواند فایده وجود امام غایب را به خوبی درک کند. اینک؛ بیان این راه‌ها و پاسخ به سؤال موردنظر به کمک آنها:

1. وجود رهبر موجب بقای مکتب

محاسبات عقلی و اجتماعی ثابت می‌کند که اعتقاد به وجود چنین امامی، در طول مدت، اثر عمیقی در اجتماع شیعه داشته است که اکنون به آن اشاره می‌کنیم:

اصولاً هر جامعه‌ای برای خود تشکیلات و سازمانی دارد، و برای بقا و ادامه کار سازمان‌ها و به منظور تعقیب هدف، وجود رهبری لازم است. هرگاه این رهبر در دل اجتماع باشد، وجود و مداخله‌اش در رهبری و گردش تشکیلات و سازمان‌ها لازم و ضروری خواهد بود، ولی هرگاه که رهبر به عللی محبوس، یا تبعید و دور افتاده، یا مریض و بیمار باشد، وجود او برای پیگیری امور اجتماع و افراد، کافی خواهد بود؛ زیرا باز مردم به امید آن رهبر، دست به دست هم داده، کارها را ادامه می‌دهند. در طول تاریخ، در میان ملل زنده که قیام و نهضت‌هایی داشتند، برای این مطلب گواهی‌های فراوانی وجود دارد که نشان می‌دهد تا آن رهبر از حیات و زندگی برخوردار بوده، هر چند از نزدیک موفق به رهبری نمی‌شده، اما تشکیلات آن گروه، باقی و پایدار می‌مانده‌است؛ اما لحظه‌ای که حیات و زندگی او به پایان می‌رسید، تفرقه و دو دستگی، تشتت قوا و پراکندگی و نابسامانی در میان جمعیت حکم‌فرما می‌گردید.

بهترین شاهد بر اینکه وجود رهبر، حافظ نظام و نگاه‌دارنده مکتب و مایه تشکل پیروان اوست، ماجرای نبرد احد است. در

جنگ احد، به‌طور اشتباه، و یا از روی غرض‌ورزی، ندایی در قلب لشکر بلند شد:

ألا قد قُتل محمد، محمد کشته شد.

این خبر ناگوار، زمانی در میان مسلمانان منتشر شد که آنان مشغول دفاع از تجاوز و تعدی مهاجمان بودند. وقتی شایعه مرگ رهبر قوت گرفت، نظام و پیوستگی آنان چنان گسسته گردید که هر کدام به گوشه‌ای فرار کرده و دست از نبرد کشیدند و گروهی به فکر پیوستن به لشکر دشمن افتادند، اما هنگامی که خبر قتل پیامبر تکذیب شد، لشکر از هم پاشیده، بار دیگر به دلگرمی وجود رهبر از نقاط مختلف دور پیامبر گرد آمده و نبرد و دفاع را از سر گرفتند. خداوند، در قرآن کریم، این حقیقت را به خوبی بیان فرموده:

و ما محمد، إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم علي أعقابكم و من ينقلب علي عقبه فلن يضر الله شيئاً و سيجزي الله الشاكرين. ۲

با این توضیح، درباره امام زمان (ع) باید گفت: آیا اعتقاد به وجود امام حی و حاضر، ناظر، مستعد و آماده برای نهضت، هر موقعی که خدا بخواهد، در حفظ وحدت جمعیت و تشکیلات، بالأخص آماده کردن افراد برای نهضت و قیام بر ضد جور، استبداد و خودکامگی، و افسانه‌پرستی و تفرقه‌اندازی مؤثر نیست؟

هرگاه جمعیتی معتقد شود که رهبر آنان در قید حیات و زندگی بوده و پیوسته مترقب فرمان الهی است که از پس پرده غیبت بیرون آید، به‌طور مسلم ناامید نمی‌شود، وحدت کلمه خود را از دست نمی‌دهد و در حفظ مکتب خویش می‌کوشد. بنابراین اگر رهبر يك جنبش در میان مردم هم نباشد، وجود واقعی او می‌تواند الهام‌بخش معنوی و مایه امید، تحرك و یادآوری گردد و اما در مورد اینکه چرا خداوند امام را در موقع ظهور خلق نکرد، باید گفت: اگر چنین بود، اصولاً عنوان انتظار ظهور مصلح، واقعیت خارجی پیدا نمی‌کرد، زیرا انسان‌ها در انتظار فردی می‌توانند باشند که به زنده بودنش معتقدند و الا نمی‌توان بشریت را به این دلخوش داشت که چند سال بعد ممکن است کسی به دنیا آید که قرار است نقش منجی را ایفا کند. پس آدمیان در شناخت دقیق و ظرایف حیات و برای آنکه در مسیر تکاملی به پیکار برخیزند، لازم است که از وجود رهبری، حتی اگر غایب باشد، الهام گرفته و بهره‌مند گردند.

2. امام؛ حجت آشکار خدا

امیرمؤمنان (ع) در نهج‌البلاغه برای خدا دو نوع حجت معرفی می‌نماید: یکی حاضر و آشکار و دیگری غایب و ناپیدا. آنجا که می‌فرماید:

پروردگارا، روی زمین هیچ‌گاه از حجت‌های تو خالی نمی‌ماند، حجت‌هایی که گاهی مرئی و آشکار، و گاهی از بیم مردم پنهان است، تا دلایل آئین الهی محو و نابود نشود. ۳

مقصود امام علی (ع) از «حجت خائف و مغمور» کیست؟ آیا جز آن پیشوای معصوم است که بر اثر نبودن شرایط مساعد، در پس پرده غیبت به سر می‌برد تا روزی که جهان برای قیام و نهضت او آماده گردد؟

پس از آگاهی از این دو نوع حجت به ذکر نام گروهی از اولیای الهی که آنان یا غایب و پنهان بوده و با این حال هدایت می‌کردند یا به صورت مستتر به سازندگی افراد اشتغال داشتند و یا اینکه نبی و ولی بودند ولی منتظر آن بودند که فرمان حق رسیده و سپس انجام وظیفه کنند، می‌پردازیم:

الف) معلم موسی که در اخبار به نام «خضر» معرفی شده است؛

ب) پیامبر گرامی اسلام (ص) که سه سال از طریق فردسازی هدایت می‌کرد؛

ج) حضرت موسی (ع) در مدت غیبت چهل روزه؛

د) حضرت یونس (ع) که مدت‌ها در شکم نهنگ، پنهان از دیدگان به سر می‌برد.

حضرات معصومین (ع) در پاسخ به پرسش از نحوه بهره‌گیری از امام غایب چنین فرمودند:

الف) جابر بن عبدالله انصاری، از پیامبر اکرم (ص) پرسید:

آیا شیعه در زمان غیبت از فیوضات قائم آل محمد (ع) برخوردار می‌شوند؟

فرمود: آری! قسم به پروردگاری که مرا به پیامبری برانگیخت، از وی نفع می‌برند و از نور ولایتش کسب نور می‌کنند، همچنان‌که از خورشید استفاده می‌نمایند، هنگامی که در پشت ابرها پنهان می‌گردد. ۴

ب) از امام چهارم، حضرت سجاد (ع) پرسیدند:

شیعیان در زمان غیبت از وجود حضرت ولی عصر (ع) چگونه استفاده می‌کنند؟

فرمود: آن‌چنان‌که از خورشید استفاده می‌شود هنگامی که در پشت ابرها پنهان گردد. ۵

ج) حضرت امام صادق (ع) فرمود:

از روزی که خداوند متعال، حضرت آدم را آفریده تا روز رستاخیز، زمین خالی از حجت نبوده و نخواهد بود، یا حجت ظاهر و روشن و یا غایب و پنهان.

راوی پرسید:

از امام غایب چگونه استفاده می‌شود؟

فرمود: آن‌چنان‌که از خورشید استفاده می‌شود هنگامی که در پشت ابر قرار گیرد. ۶

د) در توقیع مبارکی که از ناحیه مقدس امام عصر (ع) توسط دومین نایب خاص ایشان، محمد بن عثمان به اسحاق بن یعقوب صادر شده است، چنین آمده است:

اما چگونگی استفاده مردم از من، به‌سان استفاده آنهاست از خورشید، هنگامی که در پشت ابر پنهان شود. ۷

3. خورشید فروزان در پشت ابرهای تار

در پاسخ پیشوایان دین به منافع وجودی امام غایب (ع) در عصر غیبت و چگونگی استفاده از محضر او خواندیم که همگی تصریح می‌کنند: در زمان غیبت از فیوضات بی‌کران ناموس دهر، امام عصر (ع)، همگان برخوردار هستند، به‌سان استفاده

آنان از خورشید، زمانی که در پشت ابرها قرار گیرد. ولی نکته اینجاست که چرا امام زمان(ع) در زمان غیبت به خورشید پنهان در پشت ابر تشبیه شده است؟

الف - نور هستی و هدایت توسط آن حضرت می‌رسد؛ زیرا حضرات ائمه(ع)، علت غایی ایجاد مخلوقات عالم‌اند و اگر آنها نبودند نور عالم به غیر ایشان نمی‌رسید و نیز به برکت آنهاست که علوم و معارف حقه بر مردم آشکار می‌گردد و گرفتاری‌ها از امت اسلام برطرف می‌شود. اگر آنها نبودند، مردم به وسیله اعمال زشت خود مستحق انواع عذاب‌های الهی می‌شدند، چنان‌که خداوند فرموده است:

و ما كان الله ليعذبهم و أنت فيهم... ۸

ب - همان‌گونه که مردم از آفتاب پشت ابر بهره می‌برند و انتظار دارند که ابر کنار رفته و دوباره قرص خورشید پیدا شود تا بیشتر از آن بهره بگیرند، در ایام غیبت نیز شیعیان با اخلاص، در همه وقت، منتظر ظهور امام عصر(ع) هستند و هیچ‌گاه مأیوس نمی‌گردند.

ج - گاهی برای بندگان خدا پنهان شدن خورشید در پشت ابر از روی مصلحت بهتر از آشکار بودن آن است. همچنین غیبت امام زمان(ع) از روی مصلحت برای مردم عصر غیبت، بهتر است. از این رو ایشان از نظرها غایب گردیده‌اند.

د- گاهی آفتاب از میان ابر بیرون می‌آید اما یکی به آن می‌نگرد و دیگری توجهی ندارد. همین‌طور نیز ممکن است آن حضرت در ایام غیبت بر عده‌ای آشکار شود ولی دیگران او را نبینند.

ه - وجود ملکوتی و نور مطلق الهی ائمه اطهار(ع) از لحاظ نفعی که برای عالم وجود دارند، همانند خورشید است و تنها کسانی نمی‌توانند از وجود مقدسشان بهره‌مند گردند که چشم دلشان کور باشد. در قرآن کریم نیز به این اشاره شده است:
و من كان في هذه أعمى فهو في الآخرة أعمى و اضلّ سبيلاً. ۹

و- اگر انسان، پرده‌های هواپرستی را از پیش روی خود کنار بزند، در زیر آسمان قرار می‌گیرد و نور آفتاب، بدون مانع، از هر سو او را احاطه می‌کند. ۱۰

امام باقر(ع) در حدیثی فرمودند:

اینکه خداوند می‌فرماید: «إعلموا أنّ الله يحيي الأرض بعد موتها» به این معنی است که خداوند به وسیله قائم(ع) زمین مرده را حیات خواهد داد. ۱۱ و ۱۲

حضرت آیت‌الله جوادی آملی در این باب می‌فرمایند: «تشبیه امام به آفتاب و تشبیه غیبت امام به واقع شدن آفتاب پشت ابر لطایف بسیاری در بردارد:

۱ - خورشید در منظومه شمسی مرکزیت دارد و کرات و سیارات به دور او در حرکت‌اند، چنان‌که وجود گرمای حضرت حجت (ع) در نظام هستی مرکزیت دارد:

بقائه بقیت الدنیا و بیمنه رزق الوراء و بوجوده ثبتت الأرض والسّماء. ۱۳

۲ - خورشید در این مجموعه، منافع فراوانی دارد: ایجاد جاذبه، که مایه ثبات و بقای نظام است؛ گرما و حرارت، که از پشت انبوه ابر غلیظ نیز به زمین می‌رسد؛ باد و باران، روییدن گیاهان و امثال آن از برکت تابش خورشید است و ابر گرفتگی در آن اثر مهمی ندارد. بله، نور افشانی از پشت ابر، کمتر خواهد بود. بدین ترتیب ابر گرفتگی فقط یکی از منافع آفتاب - آن هم در برخی نقاط - را تقلیل می‌دهد، نه اینکه از بین ببرد.

۳ - ابر، هرگز آفتاب را نمی‌پوشاند بلکه ما را می‌پوشاند، در نتیجه ما را از دیدن آن محروم می‌کند، نه آنکه در منفعت رسانی آن خلل ایجاد کند. چگونه می‌توان گفت کسی که عالم وجود در قبضه قدرت اوست و می‌تواند هر لحظه‌ای در هر جا حضور داشته باشد، غایب است؟

۴ - پوشاندن ابر، اختصاص به کسانی دارد که در زمین هستند نه کسی که بر فراز ابر حرکت می‌کند. غیبت آن حضرت نیز برای کسانی است که به دنیا و طبیعت چسبیده‌اند، اما کسانی که بر ابرهای شهبوات و غبار هواهای نفسانی پا می‌گذارند و در آسمان عبودیت پرواز می‌کنند، در بهره گرفتن از خورشید با دیگران قابل مقایسه نیستند.

۵ - آفتاب، لحظه‌ای از نورافشانی غفلت نمی‌کند. هر کس به اندازه ارتباطی که با خورشید دارد از نور آن بهره می‌برد و اگر بتواند همه موانع را کنار بزند و در برابر آفتاب بنشیند بهره کاملی می‌برد. چنان‌که حضرت ولی عصر (ع) مجرای فیض الهی است و از این جهت فرقی بین بندگان خدا نمی‌گذارد؛ لیکن هر کس به اندازه ارتباط خود مستفیض می‌شود.

۶ - اگر این آفتاب پشت ابر هم نباشد شدت سرما و تاریکی، زمین را غیر قابل سکونت خواهد کرد. اگر وجود گرمای آن حضرت در پس پرده غیبت نباشد سختی‌ها و تنگی‌های معیشت و کینه‌توزی دشمنان مجالی به شیععه نمی‌دهد. آن حضرت در توقیع مبارک خود به مرحوم شیخ مفید (ره) نوشته‌اند:

ما در مراعات حال شما سهل‌انگار نیستیم و هرگز شما را فراموش نمی‌کنیم و گرنه سختی‌ها و تنگناهای فراوانی به شما می‌رسید و دشمنان، شما را نابود می‌کردند. ۱۴

۷ - درست است که امام (ع) با حضور و ظهور خود می‌تواند مایه اضمحلال دشمنان گردد، آن‌گونه که از نظر علمی، تابش بدون ابر و مستقیم خورشید - به خاطر اشعه‌هایی که دارد - ضد عفونی‌کننده و از نظر فقهی نیز جزو مطهرات محسوب می‌شود و برخی نجاسات را پاک می‌کند، لیکن وجود امام معصوم (ع) در نظام آفرینش مثل مغناطیس زمین است که با وجود نامرئی بودن، همه قبله‌نماها و قطب‌نماهای کشتی‌ها، هواپیماها، عملیات‌های نظامی و... را به حرکت درمی‌آورد و از برکت آن میلیون‌ها بلکه میلیارد‌ها انسان، جهت قبله یا مسیر مسافرت خود را پیدا می‌کنند و به مقصد می‌رسند. ۱۵ و ۱۶

4. منافع وجودي امام غايب

فوايد امام غايب(ع) فقط منحصر به امور ظاهري و مناصبي كه مربوط به ترقي و ترويج آيين اسلام در دوران ظهور مي باشد، نيست؛ بلكه فوايد باطني كثيري نيز بر امام غايب مترتب است كه به مراتب، عظيم تر از فوايد ظاهري است و در احاديث متعددي كه پيرامون فلسفه و فايده وجود امام(ع) در عصر غيبت به ما رسيده، موارد گوناگوني عنوان گرديده است، كه اكثر اين منافع، عمومي است يعني مسلمان و كافر، شيعه و سني در آن سهيم هستند. چنان كه منافع آفتاب نيز عام است ولي برخي از آنها اختصاص به شيعيان دارد. به هر حال بيان اين منافع، جذبه معنوي خاصي دارد كه خالي از لطف نيست.

• امام(ع) مايه آرامش اهل زمين

وجود امام معصوم در ميان جامعه بشري از جهات گوناگون موجب آرامش و امنيت براي ساكنان زمين است: يك - امنيت فكري و روحي: امام و حجت خدا براساس اينكه مسؤليت هدايت و ارشاد جامعه را برعهده دارد، از مرزهاي اعتقادي و فكري جامعه اسلامي نگرهباني مي كند تا مورد هجوم افكار غلط و اعتقادات منحرف دشمنان خدا واقع نشود. در پرتو هدايت و ارشاد حجت خداست كه انحرافات فكري و عقيدتي كه موجب تزلزل روحي و فكري جامعه است، از بين رفته و امنيت فكري و روحي به وجود مي آيد.

• احساس آرامش در سايه امام

يكي ديگر از ثمرات مهم امام در ميان بندگان از جهت وجود شخصيتي بزرگ، ملكوتي، معصوم و آگاه به حال مردم است و در ميان افرايي كه اعتقاد به امامت و رهبري وي دارند و او را از هر كس ديگر نسبت به خود مهربان تر و دلسوزتر مي دانند، موجب دلگرمي روحي است و هر نوع ياس و نوميدي را از ايشان دور مي كند و آنها را به آينده اي روشن و ارزشمند اميدوار مي سازد. به عبارت ديگر وجود امام، نقطه اتكايي است براي بندگان خدا كه در هنگام مواجهه با حوادث هولناك، به وي پناه برند و به عنوان پناهگاهي چاره ساز و آرام بخش از وجود امام منتفع گردند و به تلاش و كوشش خويش در راستاي نيل به اهداف الهي و اسلامي ادامه دهند.

۵ - وجود امام، منشأ خير و برکت

بر حسب روايات و اخبار، وجود افراد مؤمن در بين مردم، منشأ خير و برکت و موجب نزول باران و جلب منافع و دفع بسياري از بلاها از جامعه است، چنان كه در تفسير آيه ۲۵۱ سوره بقره از امام صادق(ع) نقل شده كه فرمودند: به درستي كه خداوند به واسطه نمازگزاران شيعه، بلا را از كساني كه نماز نمي خوانند، دفع مي كند، زيرا اگر همه شيعيان نماز را ترك كنند، هلاك مي گردند. ۱۷

واضح است كه وقتي وجود افراد مؤمن در اجتماع، چنين برکتي را به همراه داشته باشد، برکات وجود امام معصوم كه ولي و حجت خدا بر مردم است، به مراتب بيشتري خواهد بود، زيرا امام و حجت خدا، واسطه رسيدن فيض و برکت خداوند متعال به مردم است؛ چنان كه امام سجاد(ع) درباره برکات وجودي انمه اطهار(ع) مي فرمايد:

ما كسانی هستیم كه به واسطه ما آسمان بر فراز زمين نگهداری شده و زمين از هلاك نمودن اهلس منع گرديده است.

حضرت در ادامه می‌فرماید:

و بنا ينزل الغيث و تنشر الرحمة و تخرج بركات الأرض. ۱۸.

در این فراز از بیان امام، بركات دیگری چون نزول باران، انتشار رحمت خدا و خروج بركات زمین، از آثار وجودی انمه اطهار(ع) شمرده شده است. پس وجود امام غایب به عنوان حجت الهی و ولی معصوم حق باعث نزول خیرات بسیار بر امت اسلامی است.

۶ - امیدبخشی به مسلمین

ایمان و اعتقاد به امام غایب(ع) سبب امیدواری مسلمانان نسبت به آینده پر مهر و صفای خویش در عصر ظهور امامشان می‌گردد. این امیدواری از بزرگترین اسباب موفقیت و پیشرفت است. جامعه شیعی، طبق اعتقاد خویش به وجود امام شاهد و زنده، همواره انتظار بازگشت آن سفر کرده را که صد قافله دل همراه اوست می‌کشد. هر چند او را در میان خود نمی‌بیند، اما خود را تنها و جدا از او نمی‌داند. باری، امام غایب(ع) همواره مراقب حال و وضع شیعیان‌اند و همین مسئله باعث می‌گردد که پیروانشان به امید لطف و عنایت حضرتش، برای رسیدن به يك وضع مطلوب جهانی تلاش کرده و در انتظار آن منتظر بسر برند. چنان‌که خود فرموده‌اند:

ما در رسیدگی و سرپرستی شما کوتاهی نکرده و یاد شما را از خاطر نبرده‌ایم؛ پس تقوای الهی پیشه کنید و ما را یاری نمایید تا از فتنه‌ای که به شما رو می‌آورد، شما را نجات بخشیم. ۱۹

آری، اوضاع آشفته و اسفبار جهان و سیل بنیان‌کن مادیت و محرومیت مستضعفین و توسعه استکبار، خیرخواهان بشریت را مضطرب کرده است؛ به طوری که ممکن است گاهی در اصل قابلیت اصلاح بشر تردید کنند. در این صورت تنها روزنه امیدی که برای بشر مفتوح است و یگانه بارقه امیدی که در این جهان ظلمت‌زده سوسو می‌زند، همان انتظار فرج و فرا رسیدن عصر درخشان حکومت توحید و نفوذ قوانین الهی است. ۲۰

۷ - حفظ و نجات شیعیان از خطرات، گرفتاری‌ها و شر دشمنان

در توقیعی که از ناحیه مقدس حضرت حجت(ع) برای شیخ مفید(رض) صادر گشته، آمده است:

ما در رسیدگی و سرپرستی شما کوتاهی و اهمال نکرده و یاد شما را از خاطر نبرده‌ایم که اگر جز این بود، دشواری‌ها و مصیبت‌ها بر شما فرود می‌آمد و دشمنان، شما را ریشه‌کن می‌نمودند. ۲۱

سلامتی و نجات یافتن از خطرات، گرفتاری‌ها و شر دشمنان توسط امام(ع) بر دو وجه است:

1. عافیت و سلامتی از همه خطرات دنیوی و دنیویّه؛

2. حاصل شدن سلامتی و نجات یافتن از بلاها و گرفتاری‌های بسیار سخت و مشکلات عظیم در امر دین و دنیا.

از جمله این موارد در وجه دوم، نجات مردم بحرین از اجحاف حاکم ظالم است، آنگاه که صدر اعظم وقت حکومت، حيله و

نقشه‌ای را پی‌ریزی کرد تا با شیعیان، همچون کفار حربی از اهل کتاب رفتار شود؛ یا «جزیه» پرداخته و ذلت پرداخت آن را تحمل کنند و یا مردانشان کشته و زنان و کودکانشان به اسارت گرفته شوند، که آن حضرت در خنثی ساختن این توطئه، نقش بزرگی ایفا نمودند. ۲۲

مضافاً اینکه توسل به حضرت مهدی (ع)، دستگیری و امدادهای امام نیز، از دیگر برکات ایشان در دوران غیبت است، زیرا با توسل به ایشان - به عنوان نزدیک‌ترین بندگان به خدا - می‌توان اطمینان قلبی داشت که خطرات، مشکلات و گرفتاری‌ها برطرف می‌گردد.

مهدی سلطانی رناتی

ماهنامه موعود شماره 86

پی‌نوشت‌ها:

1. روزنامه کیهان ۷۸/۷/۲۲؛ ش ۱۶۶۳۳
2. سوره آل عمران (۳)، آیه ۱۳۸.
3. نهج البلاغه، کلمات حکمت، شماره 139 نهج البلاغه فیض الإسلام، ص ۱۱۴۸.
4. صدوق، کمال‌الدین، ج ۱، ص ۱۴۶ و ۳۶۵ / مجلسی، بحار الانوار، ج ۳۶، ص ۲۵۰.
5. دکتر احمد محمود صبحی، نظریه الإمامة ص ۴۱۳.
6. صدوق، أمالی و بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۹۲.
7. شیخ طوسی، الغیبة ص ۱۸۸ / بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۸۱ / صدوق، کمال‌الدین، ج ۲، ص ۱۶۲ / طبرسی، الإحتجاج، ص ۲۶۳ / کشف الغیبة، ج ۳، ص ۳۲۲ / فیض کاشانی، النوادر، ص ۱۶۴.
8. سوره انفال (۷)، آیه 33.
9. سوره اسراء (۱۷)، آیه ۷۲.
10. عباس استاد آقایی، اسرار آفرینش اهل بیت (ع)، صص ۲۵۳-۲۵۱.
11. تفسیر البرهان، ج ۴، ص ۲۹۱.
12. علامه مجلسی (ره)، بحار الانوار، ج ۵۲، صص ۹۳-۹۲، ج ۷.
13. مفاتیح الجنان، دعای عدیله.
14. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۵.
15. حاج ملا هادی سبزواری.
16. عصاره خلقت درباره امام زمان (ع) برگرفته از آثار آیت‌الله جوادی آملی، ص ۸۵.
17. اصول کافی، ج ۲، ص ۴۵۱.
18. کمال‌الدین، ص ۲۰۷.
19. احتجاج طبرسی، ج ۲، ص ۴۹۷.
20. آیت‌الله ابراهیم امینی، دادگستر جهان، ص ۱۵۷.

21. دفع گرفتاری‌ها و بلاها ممکن است مستقیماً توسط خود آن بزرگوار یا از طریق وسایط و یاران مخصوص وی و یا به وسیله دعای آن حضرت صورت گیرد. (سید محمد صدر، تاریخ الغیبة الكبرى) ص ۱۵۳.

22. النجم الثاقب، ص ۳۱۴ / بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۷۸ / منتهی الامال، ج ۲، ص ۳۱۶، به نقل از تاریخ الغیبة الكبرى، صص ۱۱۶-۱۱۷.

احمدی نژاد : حضرت زهرا (س) الگویی همه پیامبران، ائمه و صالحان است

۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۸۷ ساعت : ۲۸ ، ۰۰

خبرگزاری انتخاب : رئیس جمهور در آغاز جلسه عصر روز هینت دولت، با تسلیت فرارسیدن سالروز شهادت حضرت زهرا (س) اظهار تألم کرد: حضرت زهرا (س) الگویی همه پیامبران، ائمه و صالحان است.

به گزارش خبرنگار ما، محمود احمدی نژاد با بیان اینکه حضرت زهرا (س) تجلی خدا و اسماء الهی است و خدا خود را از طریق حضرت زهرا (س) به عالم معرفی می‌کند، اظهار داشت: سرنوشت آفرینش به دست حضرت زهرا (س) است و هر اتفاقی که در عالم می‌افتد همه از ناحیه ایشان است.

رئیس جمهور با تأکید بر اینکه عالم، غمی سنگین‌تر از غم حضرت زهرا (س) را تحمل نکرده است، گفت: اوج شقاوت و پستی از آن کسانی است که به حضرت صدیقه طاهره (س) ظلم روا داشتند زیرا ایشان خلاصه همه هستی است.

احمدی نژاد خاطر نشان کرد: کسانی که به ایشان ظلم کرده اند پیامبر، رسالت، امامت و حتی خدا را قبول ندارند؛ یعنی ظلم به حضرت زهرا (س)، عین ظلم به خداست.

بر اساس این گزارش، تعدادی از پیشنهادها و دستگاه‌های اجرایی پس از بحث و بررسی به تصویب هیئت دولت رسید.

اظهارات موهن علم الهدی نماینده ولی فقیه و امام جمعه مشهد علیه مردم: پدر و مادر فرزندان که ماهواره دارند، بت پرست و ناجوانمرد هستند،

انتخاب

سید احمد علم‌الهدی با تأکید بر اینکه «دشمن اکنون در خانه شماست» گفت: این ماهواره و اینترنتی که در خانه شما و مقابل چشم دختر و پسر جوان شماست دشمن اسلام و دین شماست.

وي اذعان داشت: اگر دختر و پسر بودن شما شب دیر به خانه بیاید چون از رفیق نا اهل، معتاد و فاسد می‌ترسید، نگران او می‌شوید ولی آگاه باشید که رفیق نا اهل و مفسد اکنون در خانه‌ی شماست.

وي تصريح کرد: فرزند شما زمان چت کردن با مفسد و معتادي که با هر نوع فسادي مرتبط است آشنا می‌شود و آیا شما خبر دارید فرزندان از طریق اینترنت به کجا سیر می‌کند و چه چیزی تماشا می‌کنند و این مسئله‌ای است که شما باید حل کنید نه دولت.

حجت الاسلام و المسلمین سید احمد علم‌الهدی اذعان داشت: شما پدر ناجوانمردی که دیش ماهواره را روی پشت بام خانه‌اش نصب کرده‌ای و شما مادر بت‌پرستی که حتماً باید در مجتمعي ساکن شوي که دیش ماهواره داشته باشد، بدانید که زهر کشنده‌ای را با دست خود به فرزندانان می‌دهید.

وي با بیان اینکه «۲ هزار شبکه از طریق ماهواره قابل دسترسی است» گفت: در این شبکه‌ها فساد، سکس و یا بی‌دینی و لامذهبی‌ها نمایش داده می‌شود و یا وهابی‌گری‌های ضد علی(ع) را تبلیغ می‌کنند.

علم‌الهدی با بیان اینکه «در صورتی که کابل‌های مخصوص در ماهواره استفاده شود به ۱۷ هزار شبکه دسترسی خواهند داشت» اذعان داشت: این در حالی است که دولت ماهواره را قدغن کرده است.

وي اظهار داشت: حال دشمن درون خانه‌ی شماست و می‌گوید دولت باید حلقش کند واقعا این درست است که بریزند خانه شما و دیش‌ها را جمع کنند، پس خودتان باید این مشکل را حل کنید.

وي با اشاره به ۴۱۹ شبکه ورزشی در ماهواره گفت: از طریق این شبکه‌های ورزشی و در ورزشگاه‌ها هزاران فحشا و فساد و رابطه دختر و پسر را تا آخرین مرحله به اسم ورزش نشان می‌دهد و شما در کنار فرزندانان تماشا می‌کنید.

امام جمعه مشهد تاکید کرد: ادعای دوستی با علی(ع) نکنید چرا که دیش‌های ماهواره بر پشت بام خانه‌ی شما پرچم یزید است.

وي با بیان اینکه «۳۲ شبکه فارسی زبان در ماهواره وجود دارد» گفت: این ۳۲ شبکه یا بر ضد مبانی اعتقادی شیعه است یا بر ضد انقلاب است و یا بر ضد استقلال نظام و کشور است و یا در صدد ایجاد اختلاف در کشور و یا فسق و فجور را به دختر و پسر معصوم شما نشان می‌دهد.

علم‌الهدی خطاب به مسئولین هشدار داد: تمام دستگاه‌ها بایستی در مقابل این بلاي خانمان سوز مقاومت کنند.

خطیب نماز جمعه مشهد با بیان اینکه «اگر برخوردهای شدید درست نیست جلوي قاچاق سرورها و دیش‌سازی‌ها گرفته شود» اذعان داشت: چطور جلوي یک ترقه را به خاطر خطرناک بودنش می‌گیرید و یا یکی را که یک گرم تریاک یا هروئین دارد را مجرم می‌دانید، پس آگاه باشید که ماهواره از کیلوها هروئین و تن‌ها تریاک کشنده‌تر است و دستگاه‌ها بایستی با آن مقابله و از ورود توزیع و انتشار آن جلوگیری کنند.

وي با بیان اینکه «میوه دل خود را با دست خود زهر ندهید» گفت: تمام ویرانی‌ها، مفاسد و آمار طلاق بالا ریشه‌اش در همین است که بایستی به دست شما خواهران و برادران حل شود.

حجت الاسلام و المسلمین سید احمد علم الهدی با بیان اینکه «رسانه ها بایستی در صدد رقابت و مقابله با ماهواره باشند» گفت: بایستی توجه داشته باشید که شما تنها متولی سرگمی مردم نیستند بلکه متولی گسترش دین مردم نیز هستید.

امام جمعه مشهد مقدس در گفتگو با رجانیوز

سخنان رئیس جمهور درباره امام زمان (ع) مبانی اعتقادی ماست

امام جمعه مشهد: اساساً زمینه ظهور را خود امام زمان مهیا می‌کنند و حوادث جهان را جهت می‌دهند/ بازگشت خمینی از پاریس به ایران یکی از کارهای امام زمان بود/ خمینی با القای امام زمان دستور داد مردم ۲۱ بهمن به خیابانها بریزند

امام جمعه مشهد سخنان رئیس جمهور در جمع طلاب و روحانیون مشهد مقدس را جزء مبانی اعتقادی شیعه خواند. حجت الاسلام و المسلمین علم الهدی در گفتگو با سایت رجا، سایت نزدیک به دولت، با طرح این سؤال که اگر وجود مقدس امام زمان جهان را مدیریت نمی‌کند، پس چه امامتی بر ما دارد، افزود: اگر اینطور باشد که دست امام زمان بسته و او گوشه گیر است.

وی با اشاره به این عقاید انحرافی ادامه داد: این افراد امام زمانی را معرفی می‌کنند که هیچ کاری به کار دنیا ندارد و فقط در پس پرده غیبت نشسته است. داستانی هم درست کرده‌اند که حضرت در جزیره «خضراء» که جزیره‌ای خوش آب و هوایی است، به همراه خانواده مشغول زندگی هستند و دیگر کاری به کار مردم ندارند که چه بلایا و کشتارهایی بر سرشان می‌آید. همانجا نشسته و منتظر است تا یکباره خداوند بخواهد و ظهور کند و با قدرت غیبی، همه دستگاه‌های کفر را از کار بیاندازد و بر جهان مسلط شود.

امام جمعه مشهد با رد این عقاید خاطرنشان کرد: اگر امام زمان اینگونه بود، طبیعتاً باید همان روز اول پس از غیبت، ظهور می‌کرد، چرا که امام زمانی که می‌خواهد یک مرتبه و با یک امداد غیبی، همه دنیا را به هم بزند و بر همه جا مسلط شود، روز اول هم می‌توانست این کار را انجام دهد. پس چرا همان هنگام این کار را نکرد؟ وی اضافه کرد: در حمله مغول این همه سفاکی‌ها صورت گرفت، در جنگ جهانی اول و دوم این همه انسان کشته شدند، در حال حاضر حجم وسیعی از کشتار در دنیا صورت می‌گیرد، در حالی که اگر امام زمان همان روز اول پس از غیبت ظهور می‌کردند، هیچ یک از این جنایات اتفاق نمی‌افتاد.

علم الهدی با طرح این سؤال که "اگر بنا بود امام زمان در آینده تشریف بیاورند و اکنون هیچ نیازی به ایشان نیست، اساساً چرا ما امام ۱۲۰۰ ساله باید داشته باشیم؟"، ادامه داد: **اگر امام زمان امروز جهان را مدیریت نمی‌کنند و در تحولات جهانی و در مدیریت نظام ما نقش ندارند، چه احتیاجی به ایشان هست؟ با این نگاه خداوند می‌توانست همان روزی که روز ظهور است، امامی خلق کند تا دنیا را اصلاح نماید. چرا پسر امام حسن عسکری این قدر باید در پس پرده غیبت بماند؟**

وی با تأکید بر اینکه ولایت کلیه امام عصر بر تمام شئون عالم جزء مبانی اعتقادی ماست، اظهار داشت: اساساً زمینه ظهور را خود حضرت مهیا می‌کنند و حوادث جهان را جهت می‌دهند.

امام جمعه مشهد با اشاره به الطاف امام زمان بر انقلاب اسلامی از روز اول پیروزی گفت: رجعت امام خمینی از پاریس به ایران با عنایت امام زمان بود. شهید مطهری نقل می‌کردند که جمعه شبی به امام زنگ زد و عرض کردم که تمام فرودگاه‌ها را بسته‌اند، پدافندها مجهزند و در صورتی که به ایران بیاید، هواپیما را می‌زنند. شورای انقلاب هم تصمیم قطعی گرفته است

که شما نیابید و این سفر را به تعویق بیندازید. امام جواب دادند امروز صبح جمعه به آقا امام زمان متوسل شده ام و بعد تصمیم خود را گرفته ام و به هر نحو ممکن روز یکشنبه (۱۲ بهمن) می‌آیم.

وی با ذکر نمونه دیگری از الطاف امام زمان ادامه داد: ۲۱ بهمن درحالیکه انقلابیون از هر نوع تصمیمی مستأصل شده بودند، امام فرمودند مردم از خانه‌ها بیرون بریزند و حکومت نظامی را بشکنند. مشهور است این دستور را امام در نتیجه توسل به آقا امام زمان صادر کردند. البته نمی‌گوییم که امام با امام زمان رابطه داشته‌اند بلکه حضرت عنایت فرمودند و القا کردند.

این استاد اخلاق با تأکید بر نقش و دخالت امام زمان در این نظام، افزود: ما در همه مسایل و وقایع نقش امام زمان را می‌بینیم. به عنوان نمونه دانشمندان هسته‌ای که سال گذشته به مشهد آمدند، برای من نقل کردند که برای پیشبرد برنامه هسته‌ای دستگاهی خریداری کردند که در آن حفرة‌های نامرئی زده شده بود که با دستگاه‌های الکترونیکی هم دیده نمی‌شد و این سبب شده بود که این دستگاه کار نکند و اهداف مورد نظر ما را محقق نکند. کار به بن بست خورده بود که در آنجا متوسل به وجود مقدس امام زمان شده بودند و بعد از آن متوجه علت عیب دستگاهها شده بودند.

وی با تأکید بر اینکه "اگر بگوییم سخنان آقای احمدی نژاد درست نیست، معتقد به امام زمان بیکاره‌ای شده ایم که باید در جزیره خضرا و بحر ابیض پیدایش کرد"، گفت: در این شرایط، نادانی هم پیدا می‌شود و می‌گویند که جزیره خضراء و بحر ابیض همان مثلث برموداست و بعد هم آمریکاییها مثلث برمودا را کشف می‌کنند و می‌گویند اینجا امام زمانی نیست.

امام جمعه مشهد همچنین تصریح کرد: سخنانی که آقای احمدی نژاد در جلسه طلاب مشهد بیان کرد، اصول مبانی اعتقادی ما درباره حضرت حجت است و خلاف آن، خلاف مبانی اعتقادی ماست.

وی در واکنش به اظهارات نماینده مشهد مبنی بر اینکه "اگر آقای واعظ طبعی در آن جلسه بود، اجازه بیان چنین اظهاراتی را نمی‌داد"، افزود: عده‌ای که نام خود را اصولگرا گذاشته‌اند، برای مبارزه با دولت و احمدی نژاد حاضرند مبانی اعتقادی را زیر پا بگذارند. این چه ادعایی است؟ یعنی اگر آقای طبعی در آن جلسه بود، در جواب آقای احمدی نژاد می‌گفت امام زمان در مدیریت نظام دخالتی ندارند؟ یعنی می‌خواهید از آقای طبعی یک آدم غیرمعتقد به وجود مقدس امام زمان بسازید؟

علم الهدی با اشاره به اینکه این افراد گاهی در مسیری می‌افتند که از روی لجاجت حتی منکر ضروریات دین هم می‌شوند، گفت: اتفاقاً آقای احمدی نژاد در آن جلسه مطلبی گفتند که دقیقاً این ادعا را نقض می‌کند. گفتند: «آقای آمده به من گفته شما مدعی ارتباط با امام زمان شده اید، من در پاسخ گفتم من چه زمانی چنین ادعایی کرده‌ام؟ ما این سخنان را پای منبرها شنیده ایم و از شما یاد گرفته ایم و نزد شما درس پس می‌دهیم. یعنی شما یک چیزهایی به ما گفته اید که به آن مطالب اعتقادی ندارید.» رئیس جمهور کجا ادعا کرده که من هرکاری می‌کنم، با تأیید امام زمان است.

وی خاطر نشان کرد: آیا اگر کسی پیشرفتهایی در نظام داشت و گفت بنده در این پیشرفتهای نقشی ندارم بلکه این عنایت امام زمان است، منظورش این است، هرکاری که می‌کند، یعنی امام زمان انجام داده است؟

امام جمعه مشهد با اشاره به تحقیقات و حساسیت دشمنان درخصوص مهدویت و درخصوص بخشی از اظهارات رئیس جمهور که هدف اصلی از لشکرکشی به منطقه را همین مسئله دانسته بود، اظهار داشت: چندی قبل نظامیان امریکایی به مسجد سهله هجوم بردند و این مسجد را که به عنوان خانه امام زمان است، مورد اهانت قرار داده و افراد درون آن را قتل عام کردند. یک نفر را هم بازداشت کردند و مورد ضرب و شتم قرار دادند و از او پرسیدند که آیا تو مهدی هستی؟!

وی افزود: آیا سربازان امریکایی با پندار خود این کار را کردند یا فرماندهان به آنها دستور داده بودند؟ فرمانده نظامی امریکایی چگونه از این قضایا خبر دارد که این مسجد منسوب به امام زمان است؟ قطعاً این مسئله توسط اسلام شناسانی که امریکایی‌ها دارند، به آنها گفته شده است. امریکا در ضمن اهداف شیطنانی که برای اشغال منطقه از جمله چپاول منابع طبیعی عراق، محاصره ایران و... داشته است، روی این موضوع هم حساسیت ویژه ای دارد و آقای احمدی نژاد هم این موارد را مورد توجه قرار دادند.

علم الهدی با اشاره به اینکه برخی اساساً عقیده ای به امام زمان ندارند، درباره اظهارات یکی از وابستگان به جریان سیاسی دوم خرداد مبنی بر اینکه امام عصر تا ۵۰۰ سال دیگر هم ظهور نمی‌کنند، تأکید کرد: لعن الله الوقتون. خدا کسانی را که وقت تعیین می‌کنند، چه برای آمدن و چه نیامدن حضرت، لعنت می‌کند.

وی با اشاره به اینکه برخی گروه‌های سیاسی در رقابت‌های خود تا شرک به خدا نیز پیش می‌روند، اظهار داشت: سال گذشته یکی از اینها گفت ما لیبرال دموکرات هستیم. لیبرال دموکراسی به معنای شرک است چراکه اصل اول دموکراسی حاکمیت را حق مردم می‌داند در حالیکه مسلمان حاکمیت را حق خدا می‌داند. ان الحكم الا لله.

امام جمعه مشهد در واکنش به انتقاد از رئیس جمهور درباره سخن گفتن از امام زمان اضافه کرد: این مسائل ناشی از ضدیت با دولت است و چون دولت رقیب سیاسی آنها است، اگر آقای احمدی نژاد نعوذاً بالله به امام زمان بی احترامی می‌کرد، اینها طرفدار حضرت می‌شدند و حالا چون از امام زمان صحبت کرده است، اینها موضع گرفته‌اند.

وی ادامه داد: این افراد تصور می‌کنند سخن گفتن از امام زمان مانند ذکر گفتن و دعا خواندن است، در حالیکه مسأله حضرت مسأله روز و زندگی ماست. اگر اعتقاد دارند که جامعه ولایی است، در رأس جامعه ولایی امام زمان است، آیا این منطق درستی است که رئیس قوه مجریه از امام سخنی نگوید؟

علم الهدی در پایان با اشاره به تأییدات رهبری مبنی بر پرتلاش بودن این دولت خاطر نشان کرد: **جامعه، جامعه ولایی است و زیر نظر ولی فقیه اداره می‌شود و ولی فقیه هم ولایتش را از امام زمان می‌گیرد.**

